

نین بو^(۱) - چین

حفاظت^(۲) میراث فرهنگی برای

بهبود بخشی شهری

NINGBO - CHINA

چکیده:

شهر تاریخی نین بو در استان ساحلی ژیانگ، یک صد مایلی جنوب شانگهای - در خلیج هانگژو^(۳) قرار دارد. نین بو، نمونه شهری است که برای حل و فصل تضادهای اتی، بین شهرسازی سریع، رشد اقتصادی، و حفاظت از میراث فرهنگی تلاش می‌کند. [به این منظور] با کمکهای مالی موسسه توسعه بین‌المللی^(۴) (IDA) نین بو، خیابان‌های اصلی شهر پهن و بهتر شد و خدمات اساسی شهری ارتقاء یافت؛ در حالی که میراث فرهنگی با ارزش هم چنان در مرکز شهر کهن حفاظت شد.

کلید واژه:

توسعه شهری، حفاظت تاریخی، کنترل بر ساخت و ساز، مرزهای منطقه حفاظتی.

□ برقراری توازن بین توسعه و حفاظت

بهبود و توسعه جدید مناطق شهری، دستاورد مثبت رشد اقتصادی به شمار می‌آید که معیارهای زندگی را فراتر می‌برند و راه فراروی توسعه پایدار را هموار می‌کنند. اما توسعه، افزایش بهای زمین و افزایش تراکم را در پی دارد که می‌تواند به ویرانی آثار تاریخی و فروپاشی بافت کهن شهر و گسیختگی بافت صنعتی شهر بیانجامد.

روزگاری، از بین رفتن محله‌های شهری و مکان‌های تاریخی^(۵) هزینه پیشرفت انگاشته می‌شد، ولی اکنون، برنامه‌ریزان پی برده‌اند که حفاظت میراث گذشته، از اجزای اساسی ایجاد شهرهای قابل سکونت و پایدار است. حفاظت محیط تاریخی و فرهنگی یک شهر، فضای آن شهر و کیفیت زندگی ساکنان را از راه‌های زیر بهبود می‌بخشد:

- حفظ نشانه‌های دستاوردهای گذشته و سنت‌های فرهنگی
- نگهداری نواحی و بخش‌های با ارزش معماری و واجد زیبایی طبیعی
- ایجاد انرژی برای توسعه به کمک ایجاد هویت مثبت و غرور شهروندی^(۶)

مترجم: حبیب جباری

موقعیت نین بو

تکوین شهر نین بو در حدود ۷۷۰ سال پیش از میلاد مسیح آغاز شد و اکنون حاوی بسیاری از آثار فرهنگی سلسله‌های «تانگ»، «سونگ»، «مینگ» و «کینگ» است، که این شهر را واجد ارزش فرهنگی و تاریخی چشمگیری کرده‌اند. امروزه، نین بو دومین شهر بزرگ استان «ژیانگ» و مرکز شبکه گسترده ترابری و تولیدکننده یک پنجم فرآورده‌های صنعتی این استان به شمار می‌آید. با این همه، از نیمه دهه ۱۹۸۰ لوله‌های آب آشامیدنی و فاضلاب مرکز تاریخی شهر بند آمده بود. بیش‌تر خانه‌ها از وسایل گرمای، شبکه فاضلاب یا خدمات آب مناسب محروم بودند و وضع خیابان‌های اصلی تجاری رو به وخامت می‌نهاد و فضای آنها چندان تنگ بود که ترابری مناسب را بر نمی‌تافتند.

شهر با استفاده از طرح توسعه چند شهری ژیانگ^(۷) یک طرح ساماندهی شهری با اعتبار ۹۷/۳ میلیون دلار برنامه‌ریزی و اجرا کرد، که ۲/۳ میلیون دلار از سرمایه‌گذارها صرف حفاظت و احیای بناهای تاریخی عمده شد.

برنامه‌ریزی معطوف به حفاظت

در پی اتخاذ تصمیم‌های مقام‌های شهرداری، گروهی از متخصصان با مشورت اجتماعات محلی، شروع به سیاه‌برداری بناهای تاریخی شهر کردند.

گروهی از کارشناسان معماری چینی از پکن و مشاوران امور حفاظت بناها از انگلستان در محدوده پروژه، ساختمان به ساختمان را بازدید، و ارزش‌های تاریخی، علمی، آموزشی هر بنا را یادداشت برداری کردند.

این گروه برای جلوگیری از تخریب غیرضروری ساختمان‌ها، یا پیشگیری از تأثیر بیش از حد آمد و شد به مناطق تاریخی، پیشنهاد کرد که خیابانهای طراحی شده حتی‌الامکان تغییر مسیر داده شوند. آنجا که بناهای تاریخی مهم در مسیر تعریض خیابان‌ها واقع می‌شدند، طرح‌هایی برای جابه‌جایی ارائه می‌شد. برای کاستن از تأثیر خیابان‌های بزرگ در محیط تاریخی، محوطه‌سازی و مسیرهای پیاده، به منزله مسیرهای حائل مابین خیابان‌های پر ازدحام و بناهای تاریخی طراحی می‌شدند.

بازکاربری سازگار

مرحله بعدی در فرایند حفاظت، یکی از عمده‌ترین گرفتاری‌های نواحی کلان شهر بود و آن عبارت بود از یافتن کاربری‌های جدید برای ساختمان‌های تاریخی که برای انجام عملیات بهره‌برداری و نیز نگهداری آنها، درآمد

مشخص کردن مرزهای منطقه‌های حفاظتی و تدوین مقررات سخت، یکی از مؤثرترین روش‌های حفظ مقیاس و ویژگی‌های محله‌های سنتی، و مقابله با زیانهای وارد بر بافت تاریخی شهری به شمار می‌آید.

مناسبی فراهم آورد.

یکی از نمونه‌های موفقیت‌آمیز به کارگیری مجدد [بناهای تاریخی] در شهر نین‌بو، مرکز فرهنگی «فن» است. مجتمع فن که در قرن ۱۵ در درون کاخهای سلسله‌ی مینگ ساخته شده، مجموعه زیبایی از فروشگاه‌های عتیقه، کتاب و آثار هنری است.

این مجموعه، در سال ۱۹۹۲ شامل چند بنای مخروبه و حیاط‌های متراکم و پرجمعیت بود که در آن ۷۲ خانواده در فضایی پرازدحام و غیربهداشتی سکونت داشتند. اسکان مجدد ساکنان مجموعه در خانه‌های جادارتر و با وسایل آسایش امروزی، و مرمت مجموعه تاریخی، با هزینه ۱/۲۴ میلیون دلار انجام گرفت. به قول آقای «لیو»، مدیر [پروژه]: فروشگاه‌ها معمولاً کاملاً پر از مشتری‌اند و مجموعه با استقبال مردم رو به رو شده است، زیرا این مجموعه تنها ساختمان تجاری شهر است که عتیقه‌ها و آثار هنری را در فضای سنتی به فروش می‌گذارد. در یک بعدازظهر آفتابی، آقای لیو مردم را برای تماشای گوشه‌هایی از اپرای زنده و نمایشگاه‌های خوش‌نویسی فرا می‌خواند. او این مراسم ویژه را ترتیب می‌دهد تا مجموعه را بیشتر بشناساند، فضای فرهیخته‌ای ایجاد کند و برای مردم سرگرمی‌های دلپذیر فراهم آورد.

حفاظت بافت شهری

قسمت عمده سرشت منحصر به فرد شهرهای تاریخی از جزئیات بافت شهری آنها - چون کاربری زمین، تنوع شیوه معماری و فعالیت‌های محلی ناشی می‌شود. نگهداری این میراث فرهنگی، به اعتبار برخورداری از مجموعه بزرگی بخش‌های به هم بافته - بخصوص وقتی توسعه، روش‌های قدیمی انجام امور را زیر فشار می‌گذارد - دشوار می‌نماید.

مشخص کردن مرزهای منطقه‌های حفاظتی و تدوین مقررات سخت، یکی از مؤثرترین روش‌های حفظ مقیاس و ویژگی‌های محله‌های سنتی، و مقابله با زیانهای وارد بر بافت تاریخی شهری به شمار می‌آید. در جریان پروژه، منطقه حفاظتی کنار دریاچه‌ی «یه»^(۸) به نمادی از تغییر نگرش‌ها به سوی نین‌بو تبدیل شد. دریاچه‌ی یه، بازمانده از قرن هفتم میلادی، یک محله آباد شهری^(۹) در مرکز شهر قدیمی است. بافت جلو دریاچه، بیشتر آمیخته‌ای از ساختمان‌های تاریخی و ساخت و سازهای جدید است، در حالی که یک چهارم خط ساحلی، پارکی با فضای باز برای تفریح و گذران وقت آزاد را تشکیل می‌دهد.

وقتی پروژه شروع شد، دفتر برنامه‌ریزی شهر نین‌بو^(۱۰) برآن شد تا به شرکت‌های مستقلات^(۱۱) اجازه دهد در صورت تمایل ساحل شرقی دریاچه یه را به نحو دلخواه خود بسازند. گرچه این منطقه محدوده‌ای حفاظتی تلقی شده بود، ولی طرح‌هایی ارائه می‌شد که همه ساختمان‌های موجود را یکسره تخریب کنند و به جای آنها آپارتمان‌هایی بلند مرتبه بسازند. اما در جریان پروژه، بهبود استاندارد زندگی ساکنان نین‌بو، تقاضا به خاطر مکان‌هایی مطلوب برای گذران وقت آزاد را برانگیخت. گذشته از آن، کار حفاظت شهر درک و دل‌بستگی و ستایش همگانی نسبت به میراث فرهنگی شهر را افزایش داد. مقام‌های دولتی - شاید به خاطر اهمیت موضوع - پی بردند که سازندگان در نواحی خوش منظر^(۱۲) و بخش‌های مهم تاریخی سود بیشتری به دست می‌آورند.

از این رو، دفتر [برنامه‌ریزی شهری نین‌بو] املاک تاریخی ماندگار رو به روی دریاچه را برای مرمت مشخص کرد و مقرراتی را برای ساخت و سازهای جدید بر مبنای عقب‌نشینی^(۱۳) ساختمان‌ها و ایجاد محدودیت‌هایی برای تراکم و ارتفاع تدوین کرد. به علاوه، این دفتر سازندگان را وادار می‌کند تا محدوده مورد نظر را - مثلاً، از طریق بازسازی خاکریزهای^(۱۴) دریاچه، پاک‌سازی آب و ساماندهی چشم‌انداز - بهبود بخشند. رئیس گروه برنامه‌ریزی دفتر می‌گوید که نگرش تازه آنان به سازندگان به خوبی در این مثل قدیمی چینی مصداق می‌یابد:

«بگذار گاو علف بخورد، اما تا می‌توانی از آن کار بکش»

قسمت عمده سرشت منحصر به فرد شهرهای تاریخی از جزییات بافت شهری آنها - چون کاربری زمین، تنوع شیوه معماری و فعالیت‌های محلی ناشی می‌شود.

نتایج پروژه

این پروژه (در شهر نین‌بو) خیابانها، شبکه آبرسانی، خطوط انتقال نیرو و ارتباطات، روشنایی خیابانها، مناظر و مسکن را بهبود بخشید. گذشته از آن، ساختمان‌های تاریخی حفاظت شدند و توان شهر برای اجرا و پایدارسازی کار حفاظت - در جهت یکپارچگی آن در برنامه‌ریزی راهبردی و تقویت کنترل بر ساخت و ساز - افزایش یافت. اکنون آن چه بیش از همه اهمیت دارد، جدی شدن حفظ ثروت فرهنگی در میان سازندگان بخش دولتی و خصوصی و مقام‌های شهری است که خود سزاوار تقدیر است.

قدرشناسی شهروندان و نگاه مثبت آنان به کار حفاظت، برای پیگیری و گسترش سیاست حفاظتی، به مقام‌های شهری انگیزه داده است. این پروژه برخی گروه‌های خصوصی را نیز برانگیخته که پروژه‌های مرمتی خودشان را آغاز کنند و سازندگان از این تجربه آموخته‌اند که طرحشان در هنگامی تصویب می‌شود که بر پایه قواعد حفاظت تاریخی عمل کنند. تجربه نین‌بو نشان می‌دهد که در ایجاد شهری که هم قابل سکونت باشد و هم پویا، حفاظت میراث فرهنگی را می‌توان به نحو مؤثری با توسعه شهری درهم آمیخت. ■

پی‌نوشت‌ها :

- 1- Ningbo
- 2- Conservation
- 3- Hangzhou Bay
- 4- The international Development Association
- 5- historic sites
- 6- Civic pride
- 7- Zhejiang Multicities Development Project
8. Yue
9. Urban Oasis
- 10- The Ningbo City Planning
- 11- real - estate
- 12- scenic beauty
- 13- building set-backs
- 14- embankments

منبع:

این مقاله برگرفته از اینترنت با آدرس زیر می‌باشد:

<http://www.worldbank.org/htm/ningbo>